

Az ajánló bibliográfiáknak az olvasók érdeklődésének a tanulmányozására kell épülniük. Egyuttal azonban maguk is formálják az olvasók érdeklődését, ezért az olvasásvizsgálatok során külön tanulmányozni kell az ajánló bibliográfiák hatását.

Az iskolai tanulmányi munkához is segítséget ad az ajánló bibliográfia: az oktatás közvetlen támogatása mellett olvasási kultúrára neveli a tanulókat és hallgatókat (ennek egyik formája a felsőoktatásban a "Könyvtári és bibliográfiai ismeretek" c. tantárgy), segítségükre van hajlamaik kibontakoztatásában, a pályaválasztásban, támogatja erkölcsi és esztétikai nevelésüket. Külön szaktárgyi bibliográfiák jelennek meg az egyes tárgyak tanításához a tanárok számára; a szülők számára is készülnek bibliográfiák, gyermekük olvasmányainak a kiválasztásához. Az üzemben folyó szakmai képzés bibliográfiai ellátása a műszaki és tudományos forradalom következtében új, az eddiginél magasabb színvonalu megoldást kíván.

A permanens képzéshez (a különböző ifjúsági szakkörök, szakmai klubok munkájához, a fiatalok és felnőttek egyéni önképzéséhez) is segítséget adnak az ismeretterjesztő irodalomra vonatkozó bibliográfiák, amelyek részben egy meghatározott probléma irodalmát tárják fel, részben a még kialakulatlan érdeklődésű olvasónak adnak segítséget egy szélesebb területen a tájékozódáshoz, a további olvasás irányának kiválasztásához.

-.--.-.-

Az NDK könyvtáros-egyesülete

ZIRCZ Péter

A könyvtárak fejlődésének történeti – országonként közismerten sokféle változatban megnyilvánuló – sajátosságai határozzák meg azt a szerepet, amelyet a nemzeti könyvtáros-egyesületek, szövetségek hazájuk könyvtárügyében betöltenek.

A könyvtáros-egyesületek tarka táborában sajátos hely illeti meg az NDK "Német Könyvtáregyesületét", amely – mint ezt neve (Deutsche Bibliotheksvereine, DBV) is mutatja –, nem annyira a könyvtárosok, mint inkább munkál-tatóik, a könyvtárak szakmai tömörülése. Ez a "kamara" vagy még inkább "egye-sülés" jellegű egyesület testületi tagokból tevődik össze: 1969 végén ösz-

szesen 1112 intézmény volt a tagja, ebből 412 tudományos és szakkönyvtár, 478 közművelődési könyvtár, 200 szakszervezeti és kórházi, 22 egyéb könyvtár.

Jellegének megfelelően a DBV az állami könyvtárpolitika célkitűzéseinek a támogatását tartja elsőrendű feladatának. Amint erre 1969/70. évi munkatervéből következtetni lehet, ezt egyidejűleg több síkon kifejtett tevékenységgel kívánja elérni:

- országos jelentőségű ügyekben a könyvtárügy központi, állami irányító szerveinek nyújtott támogatással,
- regionális vonatkozásban a megyei tanácsoknak (Bezirksräte) a területi könyvtárpolitika kialakításához nyújtott támogatással.

Mindennek természetes előfeltételeként a DBV a könyvtárak szakterületi és regionális kooperációján kívül a könyvtárosok együttműködését is szorgalmazza.

E sokrétű feladatkör eredményes ellátása rugalmas szervezeti kereteket feltételez, amelyeket a DBV-nak - úgy tűnik - sikerült is megteremtene. A horizontálisan és vertikálisan egyaránt működőképessé szervezeti modell az NDK könyvtárügyének két fő irányát - a szakterületi és földrajzi (területi) együttműködés kibontakozását - követi.

A DBV szervezeti alapegységei a területi elv szerint szervezett megyei csoportok (Bezirksgruppen), amelyek működtetéséből valamennyi tagkönyvtár kivieszi a részét. Feladatuk a szoros együttműködés a megyei tanácsokkal, ennek keretében a megye könyvtárügyének elemzése, javaslattétel és konzultációs segítség a továbbfejlesztés ügyében, továbbá: a könyvtárközi együttműködés szorgalmazása kooperációs megállapodások révén, a könyvtárosok szakmai és politikai továbbképzésének biztosítása, a különböző típusú könyvtárakban dolgozó könyvtárosok "összehozása".

Lényegében hasonló feladatkört töltenek be a DBV tudományterületek szerint szervezett szekciói is. Ezek természetesen nem a tanácsokkal, hanem az egyes társadalmi tevékenységi területek gondozásáért, irányításáért felelős állami szervekkel (főhatóságokkal, országos szervekkel) állanak kapcsolatban. Munkájukban - a szakterületi tagozódás elvének megfelelően - nagyobb hangsúlyt kap a tájékoztatási intézményekkel való együttműködés kialakítása (ugyancsak két- és többoldalu együttműködési megállapodások alapján).

A könyvtárügy egészét, a könyvtárpolitika országos feladatait érintő kérdésekben a DBV szakbizottságai illetékesek eljárni. Az egyesület elnökségének közvetlen, operatív szerveiként működő szakbizottságok ajánlásokat

dolgoznak ki, véleményt nyilvánítanak, tájékoznak a könyvtárosképző intézmények működéséről, összehangolják az egyesület és a központi módszertani intézmények működését.

A DBV képviseli - nem kormányközi nemzetközi szervezetekben - az NDK könyvtáros-társadalmát, tagja az IFLÁ-nak, szoros baráti kapcsolatot tart fenn a szocialista országok könyvtárosegyesületeivel.

A DBV tevékenységét elnökség vezeti. Ennek hatásköre meglehetősen széles: dönt az egyesület éves és féléves munkatervéről tekintetében, összehívja az egyesület aktivaértekezleteit és közgyűlését, megállapodásokat köt külső intézményekkel.

A legutóbbi időben - az NDK központi módszertani intézményeinek erőteljes fejlesztése nyomán - szükségessé vált az egyesület és a módszertani intézmények funkcióinak elhatárolása, annál is inkább, mivel a DBV nem egy munkaterületen mintegy társadalmi módszertani szervként működött. A két intézménnyel (mint ismeretes, az NDK-ban két könyvtárügyi módszertani intézet működik, az egyik a közművelődési könyvtárakkal, a másik a tudományos és szakkönyvtárakkal foglalkozik) megkötött megállapodások következtében az egyesület több szakbizottsága és szekciója megszűnt, funkciójukat az intézetek vették át. A megállapodások ugyanakkor előírják - a kölcsönös, kétoldalu tájékoztatáson és konzultáción kívül - a működési területek, munkatervük egyeztetését és egymás munkájának segítségét. Az egyesület sajátos munkaterületévé vált az NDK könyvtári rendszerének, a könyvtárközi együttműködés földrajzi és szakterületi formáinak továbbfejlesztéséhez szükséges könyvtároskáderek (esetleg könyvtárak) kooperációs készségének társadalmi úton való biztosítása, a publikációs lehetőségekről való gondoskodás.